

LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231; Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1919
tālrunis: (+371) 29178183; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

Fiskālās disciplīnas padomes
Fiskālā nodrošinājuma rezerves apjoma atbilstības novērtējuma darba grupas
Protokols Nr. 2 (21)

Rīgā

2024.gada 06.augustā

Sanākumi vada:

Fiskālās disciplīnas padomes loceklis, FR darba grupas vadītājs M.Āboliņš.

Piedalās:

Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	A.Jakobsons
<i>Sekretariāts –</i>	
Fiskālās disciplīnas padomes sekretārs	N.Malnačs
Fiskālās disciplīnas padomes makroekonomikas eksperts	V.Zaremba
Fiskālās disciplīnas padomes fiskālo risku eksperte	I.Verpakovska
Fiskālās disciplīnas padomes juriste	I.Jansone
<i>Finanšu ministrija –</i>	
Finanšu ministrijas fiskālās politikas departamenta direktors	N.Sakss
Finanšu ministrijas fiskālās politikas departamenta direktora vietniece; fiskālās pārvaldības nodaļas vadītāja	I.Blauberga
Finanšu ministrijas fiskālās pārvaldības nodaļas vadītājas vietniece	L.Rimonte
Finanšu ministrijas fiskālās pārvaldības nodaļas vecākā eksperte	E.Gusāre
Finanšu ministrijas fiskālās pārvaldības nodaļas vecākais eksperts	E.Vītols

Sanākumi protokolē:

Fiskālās disciplīnas padomes juriste

I.Jansone

Sanākums sākas plkst. 16:00.

Sanāksmes atklāšana – M.Āboliņš

Fiskālo risku darba grupas vadītājs M. Āboliņš atklāj sanākumi.

1. Fiskālo risku deklarācija (FRD)

Fiskālo risku darba grupas (FRDG) vadītājs M.Āboliņš informē, ka Finanšu ministrija ir sagatavojusi Fiskālo risku deklarāciju, kas paredz Finanšu ministrijai fiskālā nodrošinājuma rezervi 2025. un 2026. un 2027.gadiem plānot Fiskālās disciplīnas likumā paredzētajā minimālajā apjomā, t.i. 0,1% no IKP.

M.Āboliņš lūdz Finanšu ministrijas pārstāvjus prezentēt sagatavoto FRD un pastāstīt, kas ir iekļauts FRD, kādas ir izmaiņas, salīdzinot ar pagājušā gada FRD, kādi jauninājumi ir iestrādāti FRD.

N.Sakss informē FR darba grupas dalībniekus, ka fiskālo risku vadība un FRD paliks spēkā arī turpmāk Latvijas likumdošanā, neskatoties uz to, ka ir pieņemts jaunais Eiropas Savienības regulējums. Fiskālie riski FRD joprojām galvenokārt tiek izskatīti FDL izpratnē, tomēr tajā tiek apskatīti fiskālie riski arī plašākā izpratnē. FRD ir nodaļas un sadaļas, kas tika

papildinātas un uzlabotas, kā arī ir iestrādātas dažas jaunas nodaļas, bet kopumā sagatavotā FRD fundamentāli neatšķiras no iepriekšējās FRD. Finanšu ministrijas pārstāvis atzīmē, ka fiskālie riski deklarācijā tiek iedalīti divās grupās:

- *kvantificējamie fiskālie riski* – fiskālie riski, kuriem ir novērtēta iestāšanās varbūtība un ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci;
- *nekvantificējamie fiskālie riski* – fiskālie riski, kuriem iestāšanās varbūtība un fiskālā ietekme nav novērtēta.

N.Malnačs sniedz savu novērtējumu par pašreizējo fiskālo risku vadību Latvijā. Kopumā fiskālo risku vadības ietvars sevī ietver pasākumu kopumu, ko var iedalīt 3 grupās: fiskālo risku i) identifikācija un analīze, ii) potenciālās ietekmes mazināšana un vadība, iii) ziņošana un informācijas pieejamība. N.Malnačs uzskata, ka Latvijas fiskālo risku vadības ietvarā labi darbojas i) un iii), bet ir iespējami uzlabojumi potenciālo fiskālo risku ietekmes mazināšanā un vadībā. Šo funkciju pašlaik pilda citas ministrijas, kurām kopumā prioritāra ir domāšana savas nozares mērķu sasniegšanā, nevis fiskālo risku mazināšanā. Iespējams, ka lietderīgi būtu veikt labojumus FDL, paredzot lielāku loma fiskālo risku ietekmes mazināšanā un vadībā, arī plašākā fiskālo risku izpratnē, tam piešķirot arī atbilstošus resursus. Iespējams, ka lielākas funkcijas var piešķirt arī FDP.

N.Sakss atzīmē, ka pie apakšnodaļas "Apropriācijas palielināšana" ir pievienotas jaunas sadaļas – "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" un "Apropriācijas palielināšana atbilstoši kārtējā gada valsts budžeta likumā noteiktajam". FRD tiek turpināta pagājušā gada FRD ieviestā nodaļa – "Ekonomikas šoku transmisijas kanāli uz valsts fiskālajiem rādītājiem un parāda ilgtspēja", kā arī iestrādāta jauna nodaļa par "Klimatu pārmaiņu ietekmi". Tai ir divas daļas, kur pirmajā daļa iet runa par klimatu pārmaiņu ietekmi un tam nepieciešamo indikatīvo finansējumu, bet otrajā par "Zaļo budžetu", kas ir kā pagaidu risinājums līdz atsevišķas Klimata deklarācijas izstrādei, sākot ar 2026. gadu. "Zaļā budžeta" pieeja ir balstīta uz klimata pārmaiņu ietekmi ar nolūku uzraudzīt un saskaņot izdevumu un ieņēmumu plānošanu ar klimata un vides mērķiem.

I.Blauberģa sapulces dalībniekiem sniedz informāciju par deklarācijā veiktajām izmaiņām un FRD aktualizēto informāciju. Skaidro, ka iespēju robežās ir ņemti vērā un iestrādāti arī FRDG ieteikumi.

FRDG pozitīvi novērtē FM paveikto, sagatavojot FRD, un izsaka pateicību par vispusīgi sniegto informāciju, bet FRDG ir sekojoši komentāri saistībā ar sagatavoto FRD:

M.Ābolinš: FRDG ieskatā Rail Baltica projekta ieviešana rada nopietnus fiskālos riskus un, lai gan FRD ir aprakstīts par Rail Baltica projektu, fiskālā rezerve šim riskam atsevišķi netiek veidota. Papildus rodas jautājums un bažas arī par Eiropas dzelzceļa līniju uzņemto saistību apjomu un turpmākā projekta ieviešanas finansēšanas avotiem. Vēlamies noskaidrot vai FM ir precīzi zināms Eiropas dzelzceļa līniju uzņemto saistību apjoms un lūdzam skaidrojumu kā šis risks tiks vadīts tālāk.

E.Vītols izklāsta, ka Eiropas dzelzceļa līnijas ir pieklasificētas vispārējam valdības sektoram un nav ietekmes uz valsts budžetu, jo Eiropas dzelzceļa līnijas tiek finansētas no ES līdzekļiem, līdz ar to FRD tas neuzrādās kā fiskālais risks. Ir izveidojies parāds būvniekiem, bet tas jau daļēji ir dzēsts un notiek darbs pie līdzekļu meklēšanas atlikušajam parādam. Tas nav ievērojams fiskālais risks.

N.Sakss paturpina, ka FM līdz šim nav bijusi pietiekama informācija par izveidojušos izmaksu kopējo apmēru, jo SM nav laicīgi sniegusi MK informāciju par projekta sadārdzinājumu un, ja nav MK pieņemts lēmums par radušos izmaksu segšanu un par saistību uzņemšanu budžetā vai ilgtermiņa saistībām, FM nevar to vienpersoniski paredzēt un norādīt kā fiskālo risku un veidot fiskālo rezervi.

FRDG nonāk pie secinājuma, ka Rail Baltica nav risku vadības sistēma, kas sekotu līdzī izmaksām.

N.Malnačs lūdz FM pārstāvjiem sniegt komentāru saistībā ar straujo atlīdzības izdevumu palielināšanos.

E.Vītols skaidro: Ir jāņem vērā tas, ka atlīdzības pieaugums ir paredzēts valsts budžetā un tam vajadzētu būt tik lielam, kā paredzēts valsts budžetā. Bez tam, ir jāņem vērā arī tas, ka iekšlietu sektorā janvārī tika izmaksātas prēmijas, kas tiek izmaksātas reizi piecos gados un norāda, ka ar katru mēnesi pieaugums samazinās un darba samaksas pieaugumam nebūtu jāpalielina budžeta deficīts.

N.Malnačs piekrīt teiktajam, tomēr uzsver, ka ikmēneša kritums ir minimāls un būtu nepieciešama lielāka uzmanība šī jautājuma izpētei, norādot, ka tas tomēr ir fiskālais risks, it sevišķi, ja atlīdzības pieaugums notiek uz pamatalgas pieauguma bāzes, kas arī ietekmē nākošo gadu budžetu bāzes.

N.Sakss papildina, ka piekrīt teiktajam, bet ņemot vērā īso laika posmu un resursu nepietiekamību, kas ir nepieciešami pilnvērtīgas analīzes veikšanai, šis jautājums nav atspoguļots FRD, bet tas ir apspriešanas vērts.

N.Malnačs: FRDG lūdza FRD atspoguļot arī jautājumu par plānoto Baltijas valstu elektrības pārvades tīklu sinhronizāciju ar Eiropas elektrības pārvades tīkliem, par iespējami radīto iespaidu uz Latvijas tautsaimniecību un fiskālo ietekmi, bet konstatēja, ka tas nav iekļauts FRD.

N.Sakss norāda, ka tas ir politisks lēmums un tas tiks izdarīts, neskatoties uz izmaksu apmēru. Savukārt, lai saņemtu kompetentu atbildi par iespējamo ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību un tā rezultātā radīto fiskālo risku, ir jālūdz atbildīgajai ministrijai sniegt atbildi. Līdz ar to, FM šo FRDG jautājumu pārsūtīs Klimata un enerģētikas ministrijai.

M.Āboliņš: Iepazīstoties ar FRD iekļauto informāciju, redzam, ka sadaļa par zaļo kursu ir papildināta. Paldies par to, bet rodas jautājums vai norādītais finansējums, kas ir nepieciešams, vai tas ir jau paredzēts budžetā.

N.Sakss paskaidro, ka tās ir tās saucamās apzinātas finanšu nepieciešamības. Nepieciešamais finansējums nenozīmē, ka tas ir no valsts budžeta, bet tas var būt arī privātais finansējums, ES fondi un citi avoti.

Turpinot tālāk izskatīt FRD, **N.Malnačs** norāda, ka sadaļa 2.10. par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām ir nepilnīga. Tā, piemēram, zinot to, ka VAS Latvijas dzelzceļš strādā ar zaudējumiem, tam netiek veidota fiskālā rezerve. Tāpat nav informācijas par citiem problemātiskiem uzņēmumiem, kas pieder pie vispārējā valdības sektora. Būtu vēlama detalizētāka informācija par lielākajām valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām, kam ir potenciāls ietekmēt VVB bilanci, paredzot tām veidot fiskālo rezervi.

I.Blauberģa skaidro, ka šajā sadaļā tiek atspoguļota informācija kādā veidā kapitālsabiedrības tiek kontrolētas un norāda, ka kontroles mehānisms strādā. VAS Latvijas dzelzceļš zaudējumi jau ir ieplānoti budžetā. Tā kā VAS darbojas ar mazākiem zaudējumiem nekā ieplānots budžetā, nav nepieciešams veidot fiskālo rezervi. Ņemot vērā dzirdēto, I.Blauberģa minēto sadaļu atspoguļos detalizētāk un sniegs skaidrojumu par pozitīvajām novirzēm.

Tā kā FRDG ir lūgusi FRD paredzēt fiskālo risku, kas saistīts ar "SEB bankas" pieteikumu ierosināt lietu par kredītiestādes pienākumu maksāt kredīta ņēmēju aizsardzības nodevu, bet tas nav FRD iekļauts, lūdzam Jūsu skaidrojumu.

N.Sakss paskaidro, ka FM tiesas lēmumus neprognozē un potenciālās izmaksas, kas ir saistītas ar tiesvedībām, neiekļauj FRD. Savukārt, ja Padome uzraudzības ziņojumā norādīs, ka tas ir jādara, tad tas ir apspriešanas vērts jautājums.

N.Malnačs lūdz paskaidrot, kāpēc ir paredzēta apropriācijas palielināšana dižpasākumu organizēšanai, jo uzskata, ka līdzekļi, šādu pasākumu rīkošanai ir jāpiešķir esošā budžeta ietvaros. Vai tiešām ir veikti objektīvi un neatkarīgi aprēķini, ka šādu dižpasākumu organizēšana ir ekonomiski un fiskāli izdevīga. Vēl jo vairāk, ir bīstami radīt precedenta mehānismu deficīta palielināšanai, pamatojoties uz nepārbaudāmiem faktiem par pozitīvo ietekmi uz valsts budžetu.

E.Vītols skaidro, ka piešķirot papildus apropriāciju, ir doma, ka nākotnē šis finansējums, kas tiek piešķirts, radīs papildus ekonomisko aktivitāti un attiecīgi arī budžeta ieņēmumus, kas savādāk nenotiktu bez budžeta atbalsta.

Abas puses piekrīt, ka dižpasākumiem ir zināms potenciāls ietekmēt ekonomisko aktivitāti, tomēr tā precīzu ietekmi uz valsts budžetu ir grūti izmērīt.

N.Malnačs atgādina, ka saistībā ar Air Baltic joprojām saglabājas ievērojams fiskālais risks un FM ir cieši jāseko kompānijas darbībai.

M.Āboliņš pateicas FM pārstāvjiem par dalību sēdē.

Fiskālo risku darba grupas dalībnieki diskutē par FRD un uzraudzības ziņojumā iekļaujamo informāciju fiskālo risku sadaļā.

Atsaucoties uz augstāk minēto, FRDG nolemj:

- 1.1. Pieņemt zināšanai FM sniegto informāciju par fiskālo risku deklarāciju.
- 1.2. Detalizētu viedokli par FRD paust uzraudzības ziņojumā.
- 1.3. Ieteikt Padomei apstiprināt FM piedāvāto fiskālā nodrošinājuma rezervi 2025. gadam 0,1% no IKP.

M.Āboliņš – par;
A.Jakobsons – par.

Sanāksmi slēdz plkst. 18:00

Darba grupas vadītājs

M. Āboliņš

Sēdes sekretāre

I.Jansone

I.Jansone 29495878
inga.jansone@fdp.gov.lv